

Obrisi nade, smisla i svrhe

Bitka za čovjeka

Dražen Zetić*

U teškim trenucima današnje situacije na širem društvenom planu, događaju se nesagledivi rascjepi i u samoj jezgri čovjeka, obitelji, međuljudskim odnosima. Nadalje, neprijeporna je istina da za to postoje mnogobrojni razlozi i uzroci, katkada neoprostivi propusti i nemari: pojedinca, društva, zajednice, naroda. Upravo polazeći s tom namjerom, svakako je nezaobilazno i nadasve od egzistencijalne važnosti postaviti pitanje žarišnoga *trenutka*: kako osvijestiti nerijetko krivo tumačene i odbacivane općeljudske i evanđeoske vrijednosti? Nažalost, često pomanjkanje tih temeljnih vrijednosti u kolotečinama naših ulica, gradova, sela neizostavno otvara sve strmije provalije, razaranja, i naposljetku dovodi do *gubljenja zdrave vitalne duhovnosti i životnoga elana* današnjega stubokom ugroženog čovjeka.

No u svakome vremenskom razdoblju, ma koliko se ono na prvi pogled činilo crnim i beznadnim, postoje i oni koji ne posustaju, koji se ne predaju, žrtvujući sebe i svoje dragocjeno vrijeme, svoje nezaustavljive životne trenutke uz toplo ognjište svoga doma i ugodnu atmosferu bliskih prijatelja. U takvome odnosu prema drugima mali čovjek postaje glasnik radosne vijesti Evanđelja u labirintima svakodnevice. Jer samo takvim potpunim predanjem može se premostiti današnji razdor u čovjeku, njegovu biću, naposljetku otajstvenoj jezgri njegova postojanja — *srcu*.

Unatoč razlozima (a svatko od nas ih vjerojatno može navesti mnogo) ipak ne dopustimo ne osluhnuti ove iskrene riječi zapisane na jednome listu papira. Zapravo, treba samo malo dublje posegnuti za istinskim značenjima onoga što se željelo reći: činiti dobro u duhu *sebedarja*, pri tome objedinjujući sve dimenzije današnjega ranjenog čovjekova duha kroz jedinstveno kršćansko — *srce, misao, osjećaj*. Misija svakoga čovjeka mogla bi se ponajprije prepoznati u svakodnevnom činjenju istinskoga dobra, a ne samo katkada i kada nam zatitra savjest u pojedinim trenucima života. Jednostavno, kršćani nemaju tu povlasticu da se umore te pre-

* Dražen Zetić, v. d. odgovornoga urednika Specturma, Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Adresa: Vlaška 38, p. p. 432, 10001 Zagreb, Hrvatska. E-pošta: drazen_zetic@net.hr

daju na samome kraju borbe. Možemo pokleknuti, zaplakati, ali nikada se predati, odustati, okrenuti se i otići!

Također, istina je da smo dosad mnogo puta u svojim nadama, u svojim iščekivanjima bili iznevjereni, izdani. Istina je da je i naše povjerenje nemali broj puta bilo izigrano i bačeno pod noge onima koji su se poprilično, izdašno« okrijepili našim dobrim srcem, bratskom ljubavlju. No sam Isus je imao u najžalosnijim trenucima svoga života u Getsemanskom vrtu neizmjereno pouzdanje u Oca. Imajmo ga i mi, tek sitna gomila sasvim običnih ljudi, skromnih radnika zapuštenih vinograda kraljevstva Božjega! Ako se ikada u povijesti ljudskoga roda trebalo vratiti u vinograde, onda je možda sazrelo vrijeme, kucnuo pravi čas da to učinimo upravo u ovoj mučnoj socijalnoj situaciji svakoga čovjeka, vjernika, građanina ove napaćene zemlje. Što treba učiniti? Zapravo tako malo: *pokrenuti svoje na trenutak zanijemjelo ljudsko srce!*

Znamo da je ponekad teško sagnuti se i podići to malo gorušičino zrno, prihvatiti taj Isusov dragocjeni biser predanosti, žrtve, patnje. No također znamo da se uvijek bezbolnije podnosi breme života u neizmjerenoj ljubavi prema čovjeku koji dršće pored nas. A mi, što činimo? Priznajmo makar sami sebi, u gluhoj intimi svoje sobe: *ništa!* Prolazimo pognute glave, ne obazirući se, a možda je danas upravo naša jedina kršćanska dužnost utkana u svačiju molitvu: obazreti se i učiniti taj jedan korak, jednu riječ: *Kako si? Molim te, reci mi kako ti mogu pomoći?* Da bi se živo kršćanstvo u svim svojim dimenzijama ispunilo kao čudesni fenomen života, prije svega mora imati u svojim temeljnim jezgrama *žive* kršćane. A ima li ih — na to pitanje neka svatko odgovori sam sebi.

Nažalost, nerijetko idemo linijom manjeg otpora, ugnijezdimo se u neku svoju iluzornu udobnost relativnoga obilja i praznine, pustih sebičnih želja i udovoljavanja svojem uvijek nezadovoljnome i nezasitnome egu. No to je tek najveća prijevara samih sebe: *Tko nam to ne želi dobro!? Tko nas se to usudio uvjeriti da smo sretni kada bol zbog osamljenosti podnosimo sve teže, sve tegobnije, sve nepodnošljive!* Uvjeriti se u najveće samoobmane i utopijske tlapnje svakoga društva — da nema savjesti, da je netko odveć, sposoban« jer lihvari one koji ionako primaju mizerne plaće i nadnice; ucjenjivati i obespravljati građane kojekakvim porezima, nametima i pristojbama, po klasičnom nepotističkom ključu zaobilaziti sposobne mlade ljude, a s druge strane, kućne« prijatelje i podanike nagrađivati ekskluzivnim, funkcionerskim« mjestima da se može uzimati od općega dobra, i pri tome biti društveno cijenjen i ugledan (poduzetnik, sudac, odvjetnik)... Svi navedeni primjeri slijede samo već dobro uigranu tržišnu logiku — *zaradi!* Nebitno na kome ili na čemu: nečijem djetetu kojemu je prijeko potreban lijek ili abnormalnim bolničkim troškovima čovjeka kojemu su to možda zadnji dani u životu. *Ma tko si to uzima za pravo da određuje cijenu ljudskoga života?* Upravo ovakvi beskrupulozni odnosi prema konkretnim ljudima neminovno dovode do nastajanja destruktivnog ozračja beščutne korupcije, nepoćudnog kriminala i socijalne neravnopravnosti. Zasiurno se uzroci svega toga mogu prvenstveno pronaći u sljedećoj jasno izraženoj sintagmi: bez žive svijesti niti praktično življenje nema savjesti! To je svakako najbolnija spoznaja naših današnjih europskih društava.

Međutim, tek se u snažnom zauzimanju za bližnjega možemo ostvariti kao cjelovite i potpune osobe, tek tada i sam ljudski život zadobiva obrise nade, smisla i svrhe. Tu su odgovori, no samo ih ujedinjeni na ponekad i sasvim malim stazama životnih nesreća možemo spasiti. Stoga, ne posustajmo! Ne spuštajmo svoje zastave na pola koplja! Ne saginjimo glave pred nadasve teškim i mučnim izazovima vremena! Tako i vi, kojima su upućene ove riječi, možete pronaći svoje opravdane razloge. Istina, možete! Nitko vam nema pravo to osporiti, prozivati vas, ili pak, ne daj Bože, osuđivati. To može biti: teška materijalna situacija, ozbiljno narušeno zdravstveno stanje, pritisak krutoga neoliberalističkog aparata današnjice; možda dijete koje u školi nema tih desetak kuna za sendvič, student koji ne može skupiti visoku stanarinu za sobicu u nekom potkrovlju Zagreba, Splita, Rijeke, Osijeka; star i nemoćan umirovljenik pred strahom od kuverte poštara u kojoj se nalazi tek 800 ili 900 kn mirovine, neka višečlana radnička obitelj na selu koja se bori da otplati kredite za propalu sjetvu pšenice ili kukuruza, radnik škvera koji sa strahom na svome licu pred možebitnim otkazom svaki dan polazi na posao, čovjek koji rano ujutro ili kasno noću skuplja plastične boce iz kanta za smeće da bi si donekle omogućio najosnovnije uvjete života.

Kako se možemo smatrati razvijenim društvom, napose na visokome građanskome stupnju svijesti neke kulture — civilizacije, kada nam stotine tisuća ljudi na popisu burze rada stoje tek kao neki redni brojevi!? Kakva je to visoko razvijena demokracija, kada u njoj ljudi ne mogu normalno živjeti, odgajati svoju djecu i priskrbiti elementarne uvjete života? Tko nas je to obmanuo riječima da je ovakav sustav ipak najbolji od svih modela koji mogu postojati u trenutnoj stvarnosti? Uljudno zahvaljujemo: ne, hvala! Jesmo li poniženi i uvrijeđeni? Bez sumnje jesmo! No i kao takvi, zadržimo svoja mukom stečena životna načela, i makar četveronoške puzeći, zadržimo svoje ranjeno Ja. Bez toga temeljnog uporišta u samome čovjeku, njegovoj supstanciji osobe, nema ni procesa izgrađivanja čovjekova čvrstoga stava te temeljnih vjerskih uvjerenja. Obespravljenost bilo kojeg čovjeka, bilo gdje u svijetu, neizbježno je i naš problem, neizostavljiv problem svakoga živog kršćanina.

Tek ujedinjeni na svim poljima, kako na širem društvenom planu tako i u znanosti, politici, s otvorenim stavom, možemo doprijeti do srca drugih, prijeći sve zacrtane granice i teritorijalne podjele napravljene ljudskom rukom i postupno promišljeno izgrađivati svijet u kojemu će biti mjesta za svakoga, jer će vladati uljudba uzajamne ljubavi.